

Sygn. akt V CSK 459/14

POSTANOWIENIE

Dnia 25 lutego 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie z powództwa A. P.

przeciwko Gminie J.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 25 lutego 2015 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powoda

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 14 lutego 2014 r., sygn. akt I ACa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 11 października 2013 r. Sąd Okręgowy w J. zasądził od pozwanej Gminy J. na rzecz powoda kwotę 505.009,93 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 8 listopada 2010 r. do dnia zapłaty oraz oddalił powództwo (powód domagał się zapłaty kwoty 1 189 869,04 zł z odsetkami) w pozostałym zakresie.

Wyrokiem z dnia 14 lutego 2014 r. Sąd Apelacyjny w [...] zmienił wyrok Sądu Okręgowego w punkcie II w ten sposób, że zasądził dodatkowo od pozwanej na rzecz powoda odsetki ustawowe od kwoty 505.009,93 zł za okres od 18 lutego 2010 r. do 7 listopada 2010 r., zaś dalej idące powództwo oddalił oraz w pozostałym zakresie oddalił apelację.

Sądy obu instancji uznały, że wartość nakładów poczynionych przez powoda na nieruchomość stanowiącą przedmiot dzierżawy, przy uwzględnieniu ich technicznej amortyzacji, wyniosła 505.009,93 zł.

W skardze kasacyjnej, która powód ostatecznie zaskarżył w zakresie oddalenia jego roszczeń o zapłatę wartości nakładów w kwocie 241 251 zł, zarzucił naruszenie art. 379 pkt 5 k.p.c., art. 7, art. 159, art. 174 pkt 4 i 240 § 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami w zw. z § 35 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 września 2004 r. w sprawie wyceny nieruchomości i sporządzania operatu szacunkowego w zw. z art. 278 § 1 k.p.c., art. 156 ustawy o gospodarce nieruchomościami w związku z § 35, § 55 - § 58 rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wyceny nieruchomości i sporządzania operatu szacunkowego w zw. z art. 244 k.p.c. oraz art. 285 § 1 k.p.c., art. 65 § 1 i 2 k.c., art. 3 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 5 lipca 2001 r. (Dz. U. z 2013 r. poz. 385) o cenach.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna ukształtowana została w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa i jednolitości wykładni oraz usunięcie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny

środek zaskarżenia orzeczeń nie satysfakcjonujących stron. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny sprawy przedstawionej mu ze skargą kasacyjną. Zakres przeprowadzanego badania jest ograniczony do kontroli, czy w sprawie ujawniły się przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c. okoliczności przemawiające za przyjęciem skargi do rozpoznania.

Wniosek powoda o przyjęcie jego skargi kasacyjnej został oparty na przesłankach ujętych w art. 398⁹ § 1 pkt 1, 3 i 4 k.p.c.

Skarżący powołał się na występowanie następujących istotnych, jego zdaniem, zagadnień prawnych - „1. Czy biegły sądowy wydający opinie w sprawie z powództwa o zwrot nakładów na nieruchomości i ustalający wartość tych nakładów winien mieć uprawnienia zawodowe rzeczoznawcy majątkowego. 2. Czy wydanie opinii biegłego ustalającego wartość nakładów na nieruchomości wymaga sporządzenia operatu szacunkowego. 3. Czy sporządzonemu na zlecenie strony procesu zgodnie z wymogami ustawy o gospodarce nieruchomościami i przepisami szczególnymi operatowi szacunkowemu w wypadku złożenia go w toczącym się postępowaniu sądowym może być przyznany status opinii prywatnej”.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest problem nowy i dotychczas niewyjaśniony, dotyczący ważnego abstrakcyjnego zagadnienia jurydycznego, którego rozpatrzenie przyczyni się do rozwoju myśli prawnej i będzie miało znaczenie nie tylko do oceny konkretnej, jednostkowej sprawy, ale także przy rozstrzyganiu innych podobnych spraw. Skarżący powinien zagadnienie to precyzyjnie sformułować, wskazując przepis prawa, z którym jest związane i argumenty prawne, które prowadzą do powstania wątpliwości co do właściwego sposobu jego rozumienia lub stosowania w określonych, uogólnionych stanach faktycznych (zob. m. in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002/1/11). Istotne zagadnienie prawne nie występuje, jeżeli Sąd Najwyższy w pewnej kwestii wyraził pogląd we wcześniejszym orzecznictwie, a nie zachodzą ważne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu.

Należy zauważyć, że skarżący w przypadku zagadnienia 1 i 2 ograniczył się do hasłowego wskazania występujących jego zdaniem w sprawie problemów prawnych i nie przedstawił żadnej argumentacji jurydycznej na poparcie twierdzeń zawartych we wniosku. Poprzestanie na uzasadnieniu podstaw kasacyjnych jest niewystarczające, bo chociaż uzasadnienie przesłanek tzw. „przedsądu” (art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c.) i uzasadnienie podstaw kasacyjnych (art. 398³ § 1 pkt 1-2 k.p.c.) może być podobne, to Sąd Najwyższy bada je na różnych etapach postępowania kasacyjnego (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 4 marca 2009 r., II UK 363/08, nie publ. i z dnia 9 marca 2012 r., I UK 388/11, nie publ.). Spełnienie wymagania z art. 398⁴ § 2 k.p.c. powinno zatem przybrać formę wyodrębnionego wywodu prawnego, w którym skarżący wskaże, jakie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Skarżący nie przedstawił jednak istotnych i poważnych kontrowersji ani rozbieżnych ocen prawnych powstałych na tle przepisów znajdujących zastosowanie w rozpoznawanej sprawie. Skarżący nie wykazał zatem, że powstałe wątpliwości są tak poważne i istotne, iż powinien się wypowiedzieć w tym zakresie Sąd Najwyższy.

Odnosząc się do trzeciego z wskazanych zagadnień, należy wskazać, że w orzecznictwie i doktrynie nie budzi wątpliwości, że jeżeli strona dołącza do pisma procesowego ekspertyzę pozasądową i powołuje się na zawarte w niej twierdzenia i wnioski, ekspertyzę tę należy traktować, jako część argumentacji faktycznej i prawnej przytaczanej przez stronę. Jeżeli strona składa taką ekspertyzę z intencją uznania jej przez sąd za dowód w sprawie, istnieją podstawy do przypisania jej znaczenia dowodu z dokumentu prywatnego (art. 245 k.p.c.). Oznacza to, że pozasądowa opinia rzeczoznawcy stanowi jedynie dowód tego, że osoba, która ją podpisała wyraziła zawarty w niej pogląd, nie korzysta natomiast z domniemania zgodności z prawdą zawartych w niej twierdzeń (zob. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 29 listopada 2006 r., II CSK 245/06, nie publ., z dnia 9 maja 2007 r., II CSK 77/07, M. Prawn. 2007, nr 11, s. 587 i z dnia 15 stycznia 2010 r., I CSK 199/09, nie publ.).

W sprawie nie zachodzi również nieważność postępowania, na którą powołuje się skarżący. Zgodnie z utrwaloną linią orzecznictwa Sądu Najwyższego pozbawienie strony możliwości obrony swych praw polega na tym, że z powodu wadliwości procesowych sądu lub strony przeciwnej, będących skutkiem naruszenia konkretnych przepisów kodeksu postępowania cywilnego, strona nie mogła brać i nie brała udziału w postępowaniu lub jego istotnej części, jeżeli skutki tych wadliwości nie zostały usunięte na następnych rozprawach (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 1974 r., II CR 155/74, OSP 1975, z. 3, poz. 66; postanowienie tego Sądu z dnia 6 marca 1998 r., III CKN 34/98, Prok. i Pr. - wkł. 1999, Nr 5, poz. 41; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2002 r., V CKN 1057/00, LEX nr 55517).

Sąd Najwyższy wielokrotnie wskazywał, że nie można przyjąć, aby sama odmowa ustanowienia przez sąd pełnomocnika z urzędu stanowiła czynnik pozbawiający stronę możliwości obrony jej praw (por. wyroki: z dnia 5 lipca 2000 r., sygn. akt I CKN 787/00, LEX nr 146174; z dnia 16 lutego 1999 r., sygn. akt II UKN 418/98, OSNP 2000, Nr 9, poz. 359; z dnia 16 grudnia 1997 r., sygn. akt II UKN 404/97, OSNP 1998, Nr 21, poz. 641). W postanowieniu z dnia 21 czerwca 2013 r. (I CZ 51/13, LEX nr 1375317) Sąd Najwyższy stwierdził, że odmowa uwzględnienia przez sąd wniosku strony o ustanowienie dla niej adwokata lub radcy prawnego nie może być oceniana, jako powodująca nieważność postępowania z powodu pozbawienia możliwości obrony swych praw. Tylko wyjątkowo dopuszcza się możliwość kwalifikowania odmowy przyznania pomocy prawnej z urzędu bądź nierozpoznania wniosku o taką pomoc jako powodujące nieważność postępowania wskutek pozbawienia strony możliwości obrony jej praw. Dotyczy to szczególnych sytuacji, gdy strona swoim zachowaniem wykazuje nieznaną reguł postępowania lub nieporadność, prowadzącą do tego, że przy faktycznym lub prawnym skomplikowaniu sprawy nie jest w stanie wykorzystać prawnych możliwości prawidłowego jej prowadzenia.

Nie sposób jednak uznać, aby w okolicznościach rozpoznawanej sprawy postępowanie przed Sądem drugiej instancji było dotknięte nieważnością z powodu pozbawienia powoda możliwości obrony swych praw.

Skarga nie jest też oczywiście uzasadniona. Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga wykazania niewątpliwej, widocznej na pierwszy rzut oka, bez konieczności głębszej analizy, sprzeczności wyroku z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni (por. m. in.: postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2002 r., sygn. akt I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100 i z dnia 10 stycznia 2003 r., sygn. akt V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49). Skarżący powinien w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zawrzeć wyodrębniony wywód prawny wskazujący w czym wyraża się „oczywistość” naruszenia prawa (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 5 września 2008 r., sygn. akt I CZ 64/08, niepubl.; dnia 9 czerwca 2008 r., sygn. akt II UK 37/08, nie publ., a także z dnia 19 grudnia 2001 r., sygn. akt IV CZ 200/01, nie publ.). Tego rodzaju argumentów, przekonujących z narzucającą się siłą, że skarga rokuje duże szanse na jej uwzględnienie, powód nie przytoczył.

Okoliczności sprawy nie wskazują przy tym, by zachodziły inne okoliczności uzasadniające przyjęcie tej skargi do rozpoznania.

Z przytoczonych względów należało odmówić jej przyjęcia do merytorycznego rozpatrzenia (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).